

Sorgramte børn føler ikke at skolen håndterer sorgen tilstrækkeligt

- 5 Børn, der bliver ramt af sorg, mener ikke, at deres skole tager sig nok af dem. Lærerne oplever det modsatte.

AF ASBJØRN MØLLER OG LÆRKE WEENSGAARD

10

Elever og lærere er uenige om, hvorvidt håndteringen af børns sorg er tilstrækkelig. Det viser en rapport udarbejdet af Mandag Morgen og Egmont Fonden, udgivet i 2013. Her fremgår

- 15 det, at 39 procent af de sorgramte elever mener, at deres klasselærer ikke tager sig af dem efter de har mistet et nært familiemedlem. Omvendt fremgår det, at tæt på alle lærerne svarer, at de involverer sig, når en elev er i sorg. De mener, at
- 20 deres indsats er tilstrækkelig.

Forsker i børn og sorg hos Kræftens Bekæmpelse, Martin Lytje, forstår godt, at denne uoverensstemmelse opstår. Han fortæller, at børn søger tilbage mod skolen efter at have

25 mistet, fordi de her håber at finde tilbage til noget normalitet, som de pludselig har mistet på hjemmefronten. Men her opdager de hurtigt, at det ikke er tilfældet:

- 30 "Det som eleverne ofte kan komme til at opleve er, at de første dag møder nogle klassekammerater, som ikke er blevet forberedt på, hvordan de skal tale om dødsfaldet. Det er heller ikke sikkert, at de sørgende selv ved, hvordan de skal tale om det," siger han.

- 35 Han nævner også, at klasselæreren kan have svært ved at tale om emnet, hvilket skaber en svær situation, hvor de sorgramte børn oplever, at blive betragtet som meget anderledes af de andre elever.

Børn i sorg savner støtte i skolen

Børn i folkeskolen, som bliver
45 ramt af sorg føler ofte, at de ikke
får den hjælp fra skolen, som de
ønsker. Mange lærere oplever
dog, at de yder tilstrækkelig
støtte. Forskere fra Kræftens
50 Bekæmpelse mener, at der skal
mere fokus på sorg over lang tid
for at støtte børnene.

AF ASBJØRN MØLLER OG LÆRKE WEENSGAARD

”Det var som om, at man bare var usynlig”.
55 Sådan husker 20-årige Annika Hjul oplevelsen af
at vende tilbage til skolen i 9. klasse efter at have
mistet sin far.

Hun er én ud af mange børn og unge, der ikke
føler, at de får den ønskede støtte i folkeskolen,
60 når de enten mister et nærtstående
familiemedlem eller oplever livstruende sygdom i
den nærmeste familie. Mange forældre deler
børnenes opfattelse, mens langt de fleste lærere
opfatter deres indsats overfor de sorgramte børn
65 som effektiv. Forskere fra Kræftens Bekæmpelse
peger på, at børnenes ønske om mere støtte kan
opfyldes ved at forny folkeskolernes nuværende
handleplaner i tilfælde af sorg samt klæde
lærerne bedre på til at håndtere elever i sorg.

70 **Sorgramte børn ønsker mere støtte i skolen**
Hver dag mister fem børn under 18 år enten
deres far eller mor ifølge Kræftens Bekæmpelse.
Det oplevede den dengang 15-årige Annika Hjul
juleaften i 2012, da hendes far gik bort efter at
75 have kæmpet mod leukæmi i et halvt år. Både i
løbet af faderens sygdomsforløb og efter hans

dødsfald følte hun ikke, at hun fik den støtte, hun
ønskede, i skolen.

I videoen kan du høre Annika Hjul fortælle om sin
80 oplevelse af at være i skole efter sin fars død:

Annika Hjuls oplevelse er ikke et enkeltstående
tilfælde. I rapporten ”Når sorgen rammer”,
udarbejdet af Mandag Morgen og Egmont
Fonden i 2013, fremgår det, at en stor del af de
85 sorgramte børn og unge ikke oplevede, at deres
lærere gav dem den støtte, de ønskede i skolen i
forbindelse med dødsfald i familien. 39 procent af
de adspurgte svarede, at deres klasselærer ikke
90 tog sig ordentlig af dem, og mere end hver fjerde
ønskede, at deres klasselærer var bedre til at
spørge ind til, hvordan de havde det.

Forsker fra Kræftens Bekæmpelse Martin Lytje
har undersøgt børns oplevelse af omsorg i skolen
efter et dødsfald i familien, da han skrev ph.d.-
95 afhandlingen ”Unheard voices” i 2016. Her
fortalte flere af børnene, at deres lærere var
mislykkede i deres forsøg på at hjælpe, da
børnene havde brug for en anden form for hjælp
end den, de blev tilbudt.

100 Lærere føler, at de yder en effektiv indsats

Lærernes støtte til sørgende børn tager typisk
udgangspunkt i hver enkel skoles såkaldte
sorgplan. En sorgplan er en vejledning, der
beskriver hvordan skolen skal reagere i tilfælde af
105 dødsfald på skolen eller i en elevs familie. Selvom
planerne ikke er lovpligtige, har op mod 98
procent af alle grundskoler i Danmark en liggende
klar.

Generelt vurderer lærerne sorgplanerne til at
110 være meget effektive. I et studie af Martin Lytje
svarede 85 procent af de adspurgte lærere, at
sorgplanerne var effektive i den første tid efter
dødsfaldet.

Martin Lytje mener, at årsagen til, at børn og
115 lærere har forskellige opfattelser af, hvor effektiv
skolens støtte er, skal findes i sorgplanerne. De
ligger primært op til, at lærerne kun skal yde
ekstra støtte i den første tid efter dødsfaldet. Når
denne periode er ovre, tror mange lærere, at de
120 har udført en tilstrækkelig støtte, mens børnene
gerne vil have, at de fortsætter.

125 "Nu er vi opmærksom på, at vi vejleder lærerne i, hvordan de på langt sigt kan huske, at der sidder en elev i sorg i klassen, og hvad de skal gøre, når en elev oplever livstruende sygdom," siger han.

Huller i sorgplanerne

130 Mange af de nuværende sorgplaner handler kun om at støtte eleven i den første tid efter et dødsfald. Det efterlader to store huller i planerne. Det ene er, at de ikke beskriver, hvordan en elev skal støttes, hvis der opstår livstruende sygdom i familien.

135 Flere af de børn, Martin Lytje interviewede i forbindelse med sine studier fortalte, at perioden med sygdom var svær. Derfor ville de gerne have, at skolens støtte begyndte, så snart skolen blev opmærksom på, at der var en livstruende sygdom i hjemmet.

140 Annika Hjul oplevede selv, at det var udfordrende at koncentrere sig om skolen, mens hendes far var syg af kræft:

145 "I skolen kunne jeg slet ikke lukke larm ude, og i mine tanker fokuserede jeg kun på min far, og at jeg hellere ville være hos ham i den tid, han levede," siger hun.

150 Det andet hul i sorgplanerne er manglen på langsigtet støtte efter et dødsfald. Tre til fire måneder efter barnet har mistet, drukner lærerens støtte typisk i hverdagens andre opgaver.

155 Selvom sorgen over tid aftager, kan den flere år efter dødsfaldet stadig blusse op. Martin Lytje forklarer, at det skyldes, at sorg kan genaktiveres i forskellige situationer; for eksempel

Giv plads til børnenes ønsker

160 Mens Annika Hjul fortsatte i skole efter sin fars død, havde hun flere ønsker til, hvordan lærerne kunne have håndteret situationen anderledes:

165 "Jeg kunne godt have brugt, at læreren havde fortalt på klassen, hvad der var sket og hvilke følelser, man kan gå med bagefter. Så ville mine klassekammerater have været bedre i stand til at hjælpe mig", siger hun.

170 At spørge børnene om, hvad de egentlig ønsker af hjælp er, ifølge Martin Lytje, en af de vigtigste ting, lærerne kan gøre for at hjælpe. Han anbefaler, at skolen præsenterer eleven for deres plan om støtte og spørger ind til, om det er noget, eleven tror vil hjælpe. På den måde kan man kombinere faglig viden om sorg med børnenes individuelle ønsker.

175 Martin Lytje går også ind for, at skolerne løbende tager samtaler med børnene for at høre, hvordan de har det. Jo bedre barnet får det, jo længere tid kan der gå mellem møderne.

180 "Lige meget hvor længe der er gået, så er det en god idé, at læreren sætter sig ned sammen med eleven en gang om året og siger "jeg husker faktisk, din mor er død. Jeg vil bare gerne høre, hvordan det går", siger han.

Undervisning i sorghåndtering på læreruddannelserne

185 For at støtte børnene bedre, vil mere undervisning om sorg hos børn på læreruddannelserne også være en fordel. Det mener Maria Elisabeth Hartmann, der er projektleder for OmSorg, som er en del af Kræftens Bekæmpelse, der arbejder med børn og sorg. Hun bakkes op af Martin Lytje.

190 Selvom der ikke er officielle krav om, at lærerstuderende skal undervises i sorg er det dog et tema, som indgår på tværs af forskellige fag. Det forklarer Kari Lyngholm, der er lektor i pædagogik på VIA's læreruddannelse i Aarhus.

200 Hun fortæller, at de studerende skal lære at opfange signaler fra børnene, der tyder på, at de ikke trives. Det kan eksempelvis være, at barnet har hovedpine eller begynder at trække sig væk. De skal være i stand til at tage en samtale med barnet og finde ud af, hvad problemet skyldes og bagefter vide, hvem de skal hente hjælp hos.

205 Tab af forældre eller andet nært familie er dog et lille tema blandt mange andre former for sorg. De studerendes viden om netop dette aspekt af sorg kan også variere meget, da nogle kan have erfaringer fra deres praktikperioder eller have gået i dybden med emnet i forbindelse med deres bachelorprojekt.

Kari Lyngholm mener dog ikke, at det er nødvendigt at undervise mere i sorg på læreruddannelsen:

215 "Jeg synes, den nuværende undervisning ligger
en god basis for det, de studerende kan møde i
praksis," siger hun.

For Maria Elisabeth Hartmann er det særlig vigtigt, at de lærerstuderende bliver klar over, at sorg ikke forsvinder og er en livslang følgesvend.

220

For Annika Hjul fylder savnet af sin far også stadigt fem år efter, at han gik bort:

"Jeg kan stadig få en klump i maven og tænke
"det er hårdt, og jeg savner min far". Men jeg har
225 også erkendt, at jeg ikke får ham tilbage, uanset
hvor ked af det, jeg er."

Annika Hjul mistede sin far som 15-årig: "Jeg følte mig usynlig"

Da Annika Hjuls far døde, savnede hun, at skolen tog bedre hånd om hende. Hun isolerede sig med sin sorg.

AF LÆRKE WEENSGAARD MADSEN OG ASBJØRN MØLLER

"Jeg kunne slet ikke lukke larmen ude, og jeg kunne kun tænke på min far. Jeg ville hellere være hos ham i den tid han levede. Og da han ikke var her ville jeg hellere sidde nede ved hans gravsten og "være" hos ham." Sådan fortæller 20-årige Annika Hjul.

Hun mistede sin far da hun gik i 9. klasse. Hun følte ikke, at skolen håndterede hendes sorg, som hun ønskede. Hun endte med at blive hjemme fra skole, trække sig væk fra sine klassekammerater og gå alene med sorgen.

Annika Hjuls oplevelse er ikke et enkeltstående tilfælde. I rapporten 'Når sorgen rammer,' udarbejdet af Mandag Morgen og Egmont Fonden, svarer over en tredjedel af de adspurgte børn i folkeskolen, at deres klasselærer ikke tager sig af dem, når de mister en forælder. Ligesom 37 procent svarer, at deres klasselærer ikke er gode til at tale med dem.

I rapporten fremgår det, at kun 14 procent af lærerne følte sig dårligt klædt på til at støtte eleverne.

På Annika Hjuls tidligere skole, Kattegatskolen i Grenaa, oplevede de ansatte, at der blev lavet tiltag for at hjælpe hende med sorgen. Der var både møder med familien og deltagelse ved begravelsen, fortæller skolelederen på Kattegatskolen, Allan Vestrup.

Skolen må ikke blive nedprioriteret

I sommeren 2012 havde Annika Hjuls far halsbetændelse. Han gik til lægen og fik medicin til at slå det ned. En weekend, hvor han fik det værre, tog han et helt glas panodiler, for at dæmpe smerterne. Han blev indlagt, så lægerne kunne finde ud af, hvad de store smerter skyldtes.

Diagnosen hed akut leukæmi. Her lød det fra lægerne, at han inden for et halvt år enten ville blive erklæret rask, eller også ville han ikke være i live længere.

"Mine lærere var opsatte på, at jeg skulle komme i skole, hvilket jeg selvfølgelig godt kunne se, det var det smarteste, men jo dårligere han blev, desto sværere var det at skulle passe skolen," siger Annika Hjul.

Sygdomsforløbet kan være en svær situation for både den unge og skolen. Martin Lytje er forsker hos Kræftens Bekæmpelse og forsker i børn og sorg. Han fortæller, at skolerne ofte synes, det er akavet at spørge, hvordan det går i hjemmet under sygdomsforløbet.

Kommunikationen er svær

Juleaften i 2012 mistede Annika Hjul sin far.

Da hun kom i skole igen i januar, oplevede hun, at hendes klassekammerater tog afstand fra hende. Det fik hende til at føle, at hun var helt alene med sorgen.

300 I perioden efter dødsfaldet forsikrede skolen, at de ville hjælpe hende og sørge for, at hun kunne få sin afgangseksamen.

Annika Hjul følte dog, at hjælpen udeblev:

“Det var som om, jeg bare var usynlig,” siger hun.

305 Martin Lytje forklarer, at når den sorgramte elev vender tilbage til skolen, er det hårdt for både eleven og omgivelserne:

310 “Ofte oplever eleverne, at klassekammerater ikke ved, hvordan de skal tale om det. Det samme gælder for både den sorgramte, men måske endda også for klasselæreren. Der opstår den her meget akavede situation, hvor børnene oplever at være anderledes,” siger han.

315 Under sygdomsforløbet var Annika Hjuls skole i gang med en fusion med en anden skole. Det gør, at skoleleder Allan Vestrup har svært ved at huske detaljerne. Dog mindes han, at der blev sendt en blomst til begravelsen og at klasselæreren deltog.

320

En klump i maven

Nu, fem år senere, bliver Annika Hjul af og til mindet om den sorg, tabet af hendes far har efterladt. Specielt på mærkedage:

325 “Jeg kan stadig få en klump i maven, og tænke, at det er hårdt, og at jeg savner min far, men jeg er også blevet bedre til at huske, at jeg ikke får ham tilbage, uanset hvor ked af det jeg er,” siger hun.

330 Netop at børn, der har mistet en forælder bliver ramt af sorgen i perioder, specielt når noget minder dem om sorgen, har Martin Lytje hørt før.

335 Han fortæller, at man i dag ved, at sorgen kan blive reaktiveret. Det kan for eksempel være ved begivenheder, hvor barnet normalt ville være sammen med forælder.

Mediajunglesite:

340 <http://sorgifolkeskolen.mediajungle.dk>

Kode: Sorg

345

1. Oversigt over afleverede enheder:

Forsidehistorie: 1664 anslag.

Problemudredende artikel: 8049 anslag.

Sidehistorie: 4180 anslag.

350 Samlet antal anslag: 13.893 anslag.

Video: 84 sekunder.

Refleksionsrapport: 10.710 anslag.

355 **2. Arbejdsprocessen**

Vi fandt hurtigt overemnet 'børn som pårørende' og fik tidligt sporet os ind på sørgende børn i skolerne, hvor vi også fandt en problemstilling. Vi kunne dog ikke finde belæg for årsagssammenhængen og måtte derfor droppe idéen. Derefter forsøgte vi at finde andre vinkler på samme overemne, men de faldt alle på, at den samme årsagssammenhæng ikke eksisterede. Efter at
360 have kasseret en række idéer under andre overemner, vendte vi tilbage til vores oprindelige udgangspunkt og fandt den nuværende vinkel. Den lange proces hertil betød, at vi kom lidt sent i gang med at lave interviewaftaler.

Vi havde intentioner om at lave en rundspørge blandt landets forskellige læreruddannelser for at finde ud af, hvor meget sorg fyldte på uddannelsen. Det viste sig at være svært at få oplysninger om
365 dette, da de færreste vidste, hvem der kunne svare på spørgsmålet, og det generelt var svært at komme igennem til uddannelseslederne.

Vi havde også intension om at inddrage de forskellige partiers holdning til, hvorvidt der skal være mere undervisning i sorg på læreruddannelserne. Det lykkedes os kun at få et interview med Dansk Folkeparti.

370

3. Vinkling

Vinkel: Vi vil fortælle, at mange børn oplever, at de ikke får den nødvendige støtte i skolen i forbindelse med sygdom eller dødsfald i familien. Det kan forbedres ved at sætte lærerne bedre i
375 stand til at håndtere disse børn ved at sætte fokus på langvarig støtte i sorgplaner og ekstra undervisning på læreruddannelsen.

Merværdi: Vores opgave folder sorgplanerne mere ud end der er gjort i den tidligere dækning samt kigger på to forskellige løsningsforslag. Desuden går den mere i dybden med at påvise

årsagssammenhængen end tidligere.

380

4. Begrundelser

a. Relevansen af emnet:

2.000 børn oplever hvert år at miste en forælder, mens omkring 39.000 børn hvert år oplever, at deres far eller mor bliver indlagt på hospitaler med en kritisk sygdom. Derved er der rigtig mange forældre, elever og lærere, der på den ene eller anden måde vil komme i kontakt med børn, der har oplevet død eller sygdom.

385

Derudover er folkeskolen et interessant emne for mange, da de fleste kommer i berøring med folkeskolen igennem deres liv.

b. Valg af vinkel.

390

Vi havde overvejet at vinkle på, at lærerne ikke taler nok med sorgramte elever, hvilket kan have store konsekvenser for eleverne. Dette kunne vi dog ikke finde belæg for.

c. Valg af fremstillingsform.

395

Vi har, både for vores problemudredende artikel og vores sidehistorie benyttet Wall Street Journal-modellen. Vi følte, at den passede bedst, da vi ikke havde egentlige reportageelementer til at skabe nok scener i den tredje fortællermåde. Vores problemudredende artikel delte vi op i temapåstande, så hvert "afsnit" behandler én af de påstande, vi gerne ville fremsætte. Sidehistorien er opbygget omkring kronologi: Før dødsfald (sygdom), dødsfald og umiddelbar håndtering og til sidst den efterfølgende sorg.

400

Nyhedshistorien har vi opbygget efter nyhedstrekanten, hvor vi præsenterer vores pointe om uoverensstemmelsen mellem eleverne og lærernes opfattelse af støtten i skolen som det første.

d. Reportageelementer. Ingen af artiklerne indeholder reportageelementer. Det skyldes, at vi lavede interviewet med Annika Hjul i et klasselokale og derved ikke opsatte rammer, der kunne give reportageelementer. Derudover spurgte vi ikke nok ind til detaljerne om hendes fars sygdomsforløb til at kunne have gengivet det som reportageelementer.

405

5. Formidlingsovervejelser

a. Valg af medie: Landsdækkende medie, da problemstillingen er relevant på samtlige skoler i landet. Desuden sætter vi ikke stort fokus på, hvor vores erfaringskilde har oplevet det, da hun ikke er et særtilfælde, men repræsenterer et landsdækkende problem.

410

b. Da vores målgruppe i høj grad er forældre til skoleelever, har vi forsøgt at ramme temmelig generelt, da forældre hører til i alle samfundets lag, og dermed skal artiklen kunne henvende sig til et bredt udsnit af befolkningen.

415

6. Holdbarhed af de centrale påstande

Påstand 1: Der er en uoverensstemmelse mellem lærernes og elevernes opfattelse af, hvor effektiv støtten fra lærerne i forbindelse med dødsfald eller sygdom i familien er for eleverne.

420 Belæg 1:

Ifølge rapporten "Når sorgen rammer" fra Mandag Morgen og Egtmont Fonden, udgivet i 2013, oplever børnene, at lærerne ikke yder tilstrækkelig støtte. Det ses i følgende svar:

- 37 pct. mener ikke, at klasselæreren har været god til at tale med dem, da dødsfaldet skete.

- 39% af børnene svarer, at deres klasselærer ikke tager sig af dem i forbindelse med dødsfaldet.

425 *Vurdering:* Belægget er relevant, da det viser elevernes opfattelse af lærernes støtte. Det er ikke tilstrækkelig, da det kun viser børnenes opfattelse.

Belæg 2:

86% af de adspurgte lærere i Mandag Morgen/Egmont-rapporten "Når sorgen rammer" mener, at de var tilstrækkeligt klædt på sidste gang, de skulle støtte sorgramte elever i forbindelse med deres arbejde. Ligeledes siger rapporten, at 97% af lærerne at de i en eller anden grad involverede sig, sidst de havde at gøre med et sorgramt barn.

430 *Vurdering:* Belægget er relevant, da det fortæller, at største del af lærerne følte sig klar til at støtte. Det er ikke tilstrækkelig, da det ikke direkte siger, at lærerne følte deres indsats var effektiv eller tilstrækkelig.

435 Belæg 3:

I Martin Lytjes ph.d. "Unheard Voices" svarede 85 procent af de adspurgte lærere, at sorgplanerne var effektive i den første tid efter dødsfaldet.

440 *Vurdering:* Belægget er relevant, da sorgplanerne er lærernes primære fundament ift. håndtering af sorg. Det er acceptabelt, da det er en rundspørge foretaget af en forsker. Det er ikke tilstrækkelig, da vi ikke kan sætte lighedstegn mellem lærernes vurdering af sorgplanerne og deres egen indsats.

Belæg 4:

Børnene interviewet til Martin Lytjes ph.d. udtrykker, at de ønsker mere eller anderledes støtte fra lærerne. Særlig på langt sigt, hvor støtten typisk falder fra eller under den døende forældres sygdomsforløb.

445 *Vurdering:* Belægget er relevant, da det viser, at børnene ikke får opfyldt alle deres ønsker for støtte fra skolen. Det er delvis acceptabelt, da de er interviewet af en forsker i en ph.d. Der indgår dog kun 39 børn, hvilket svækker belægget. Det er ikke tilstrækkeligt, da det kun viser børnenes opfattelse.

450 *Samlet vurdering:* Den påståede uoverensstemmelse eksisterer, men halter da den ikke direkte siger, at lærerne følte deres indsats var effektiv eller tilstrækkelig.

Påstand 2: Lærerne skal have undervisning i sorghåndtering

455 Belæg 1: Projektleder i projekt OmSorg (afdeling af Kræftens Bekæmpelse, der arbejder med børn og sorg) Maria Elisabeth Hartmann udtaler i et af vores interviews, at det vil være en fordel, hvis lærerne får mere undervisning i sorghåndtering på deres uddannelse. Hendes udtalelse støttes op af forsker fra Kræftens Bekæmpelse Martin Lytje.

Vurdering: Belægget er relevant, da de udtaler sig direkte om påstanden. Det er delvis acceptabelt, da de beskæftiger sig med børn og sorg, men dog mangler viden om læreruddannelsen. Det er delvis tilstrækkelig, da to kilder udtaler det samme, men det mangler opbakning fra lærerne selv.

460 Påstand 3: Skolernes nuværende sorgplaner skal revideres, så de får fokus på langsigtet støtte efter et dødsfald og i forbindelse med langvarig alvorlig sygdom i familien.

Belæg 1: Martin Lytje, der har lavet ph.d. om sørgende børn og er projektleder for projekt OmSorg, der vender tilbage til skolen, udtaler at sorgplanerne skal revideres med fokus på ovenstående.

465 *Vurdering:* Belægget er relevant, da Martin Lytje bekræfter påstanden. Det er delvis acceptabelt, da Martin Lytje har forsket netop i sørgende børn, skole og sorgplaner og arbejder med sorgplaner. Hans holdning kan dog være farvet af hans arbejde. Det er delvis tilstrækkelig, da han er en relevant kilde, men ikke bør stå alene.

Samlet bedømmelse: Vi har relevante belæg for vores påstande, men vi mangler et tydeligere belæg for lærernes opfattelse af deres indsats samt at have flere kilder til at underbygge de forskellige udsagn.
470 *Årsagssammenhæng:* Vi har belæg for sammenhængen mellem elevernes og lærernes forskellige opfattelser af støtten i skolen. Elevernes udsagn står stærkt, mens lærernes står svagt.

7. Fotos, video og andre elementer

a. Videoen sætter et ansigt på de tal, vi præsenterer i den problemudredende artikel. Samtidig fortæller den også, hvordan det kan føles at være de omtalte børn i artiklen. Der ved ligger der en del
475 identifikation i videoen.

Ligesom videoen sætter billederne også et ansigt på de omtalte tal. Billeder, hvor det ikke fremgår tydeligt, at det er Annika, illustrerer følelsen af at være alene, hvilket vi beskriver i artiklen. De bliver lidt for abstrakte.

8. Beskrivelse af, hvem der har lavet hvad

480 De to bærende interviews delte vi op, således Lærke tog interviewet med Martin, mens Asbjørn interviewede Annika. Vi lavede begge interviews sammen, så den anden kunne stille opfølgende spørgsmål efterfølgende, hvis noget var blevet overset.

Lærke har talt med følgende kilder: Martin Lytje, Per Bøge, Jes Dige, Kari Lyngholm og Elsebeth Jensen.

485 Asbjørn har talt med følgende kilder: Anne Marie Denker, Maria Elisabeth Hartmann, Jesper Nissen, Preben Engelbrekt.

Derudover har vi begge forgæves forsøgt at komme i kontakt med en række kilder eller kun haft kort kontakt på mail.

Videoen blev lavet i et samarbejde. Der var naturlige skift i, hvem der sad og redigerede.

490 Sammen har vi udarbejdet skeletter til alle tre artikler. Derefter skrev Lærke udkastet til den problemudredende, mens Asbjørn skrev udkastene til nyhedsartiklen og sidehistorien. Efterfølgende har vi begge rettet og omskrevet alle tre artikler.

Vi har udarbejdet refleksionsrapporten og kildelisten sammen.

9. Mangler

495 Derudover ville vi gerne have haft en leder på en læreruddannelse til at udtale sig i stedet for lektor i pædagogik Kari Lyngholm. Lærke har talt med leder for læreruddannelsen på VIA til baggrund, men da

hun spurgte efter interview til citat er hun ikke vendt tilbage.

500 Desuden forsøgte vi, at få andre ekspertkilder, således vi ikke lænede os i så høj grad op ad Martin Lytje. Vi har været i kontakt med flere, der dog alle sendte os tilbage til ham. Derudover ville vi gerne have kilder udenfor Kræftens Bekæmpelse. Det viste sig at være tæt på umuligt, da det er Kræftens Bekæmpelse, der forsker i lige netop dette område, og vi kunne ikke få et interview fra Børn, Unge og Sorg.

505 Ydermere sidder vi tilbage med en følelse af, at vi ikke bruger skolelederen, Allan Vestrups, korte udtalelse til særligt meget, og at sidehistorien tager Annika Hjuls parti for meget.

En sammenligning med Norge og Sveriges praksis på opgavens område ville have været spændende at undersøge.

Kildeliste

510 Benyttede Kilder

Mundtlige kilder

Annika Hjul

Studerende.

Telefonnummer: 42760844

515 Mail: Annikahjulhansen@gmail.com

Interviewet foretaget ansigt til ansigt på hendes nuværende skole i Horsens.

Annika er essentiel for vores produkt. Hun er den kilde, som bekræfter, og eksemplificerer, at vi ikke har grebet problemet ud af den blå luft. Hun er den, som gør tallene til noget konkret.

520 Annika er en erfaringskilde. Hun er en førstehåndskilde med stærk relevans, da hun har personlige erfaringer med skole og sorg.

Vi kom i kontakt med kilden via Facebook. Efter at have lavet opslag på flere forskellige Facebooksider fik vi en henvendelse fra Annika Hjul, hvis moster er en af Lærkes bekendte, havde gjort hende opmærksom på vores opslag. Det viste sig efter interviewaftalen var i hus, at det havde været vigtigt for Annikas valg om at stille op, at hendes moster kendte Lærke.

525

Martin Lytje.

Ph.d., projektledelse og forskning ved Kræftens Bekæmpelse. Specialiseret i problematikker vedrørende sorg i det danske skolesystem.

530

Mobil: 35 25 74 92

Mail: martinl@cancer.dk

Interview foregik ansigt til ansigt hos Kræftens Bekæmpelse i København.

Martin har fået en kæmpe betydning for vores produkt. I idefasen lænede vi os en del op ad ham, da han hjalp os med at henvende os til andre kilder, han skød en ide ned og han hjalp os med baggrundsviden.

535

Martin er ekspertkilde. Han er førstehåndskilde og har reel kompetence i kraft af hans studier. Han har arbejdsmæssig afhængighed, da det er Kræftens Bekæmpelse, der har udviklet sorgplanerne. Derfor vil han have tendens til at favorisere denne løsning.

540

Martin blev kontaktet efter, at flere forskere på området havde sagt, at vi skulle forsøge at kontakte ham, da han havde den største ekspertise.

Kilden er lovet citattjek, som er blevet foretaget med ganske få rettelser. F.eks. at bytte ordet normalt ud med naturligt.

545

Allan Vestrup

Skoleleder på Kattegatskolen i Grenaa

Mobil: 51 50 49 15

Mail: av@norddjurs.dk

Interview over telefon.

550 Da Annika Hjul rettede kritik mod hendes skole ved at fortælle om den behandling, hun følte, hun havde fået, følte vi, at det var nødvendigt at lade skolen komme til genmæle. Derfor tog vi kontakt til skolelederen på Kattegatskolen over mail (vi havde gjort det på telefon, hvis det ikke var fordi, vi kom i tanker om det om aftenen), hvor vi nævnte de hovedpunkter Annika kritiserer.

Allan er partskilde.

555 Allan svarede på mailen, at han ikke helt havde overblik over sagen, men ville finde ud af noget til dagen efter. Her ringede vi til ham, hvor han fik lov til at fremsætte sagen. Asbjørn var meget opmærksom på ikke at være dømmende, hvilket sagtens kunne være sket, efter at have hørt en ret trist historie fra Annika, men samtidig lod han Allan snakke meget selv, så kilden kunne få lov til at besvare kritikken, med det han synes var relevant.

560 Allan bad ikke om citattjek.

Maria Elisabeth Hartmann

Projektleder for OmSorg ved Kræftens Bekæmpelse

565 Mobil: 35 25 75 07
Mail: mariaha@cancer.dk

Interview over telefon.

570 Maria blev den kilde, der i artiklen rejste forslaget om at undervise mere i sorg på læreruddannelsen, hvilket var vigtigt for vores opgave. Derudover blev hun også en modvægt til Martin Lytje, der ellers ville fylde hele den problemudredende artikel.

Maria er ekspertkilde. Hun har tendens til at favorisere Kræftens Bekæmpelse og deres sager, da hun er ansat der.

Kari Lyngholm

Lektor i pædagogik på læreruddannelsen ved VIA samt autoriseret psykolog.

575 Mobil: 20110248
Mail: kaly@via.dk

Interview over telefon.

580 Kari gav os baggrundsviden om undervisning i sorg på læreruddannelsen ved VIA. Da vi ikke kunne få et interview med uddannelsesleder på læreruddannelsen, endte vi med at bruge hende som "stemmen" fra læreruddannelsen.

585 Kari er partskilde og har arbejdsmæssig afhængighed ved, at hun vil have svært ved at udtale sig kritisk omkring læreruddannelsen. Derfor har hun også en tendens til at mene, at undervisningen i sorg er tilstrækkelig.

Skriftlige kilder

Når sorgen rammer.

Mandag Morgen og Egmont Fonden.

590 Rapport.

Fra 2013.

<http://www.egmontfonden.dk/Upload/Egmontfondendk/PDF-filer/Omsorgsmålingen.pdf>

Rapporten fra Mandag Morgen og Egmont Fonden er en vigtig kilde for vores skriftlige produkt. Det var i denne rapport, vi fandt det meste af vores historie.

595

Unheard Voices: Parentally Bereaved Danish Students' Experiences and Perceptions of the Support Received Following the Return to School.

Ph.d.

Fra 2016.

600

https://www.researchgate.net/publication/304624557_Unheard_Voices_Parentally_Bereaved_Danish_Students%27_Experiences_and_Perceptions_of_the_Support_Received_Following_the_Return_to_School

Martins Ph.d.-afhandling hjalp os et kæmpe skridt på vejen. Den gav os en mere klar retning på vores opgave. Den fik os også til at tænke, at Martin var et godt bud på, hvem, der kunne hjælpe os med viden til historien.

605

Kilder, som ikke optræder i det færdige produkt

Mundtlige

Jesper Nielsen

610

Pressechef, Bedre Psykiatri.

24 76 54 16

jin@bedrepsykiatri.dk

Interview over telefon. Efterfølgende med opfølgning på mail, da det drejede sig om data, som blev tilsendt på mail.

615

Annemarie Dencker

Projektleder, ph.d.-studerende: Sundhedskommunikation når børn er pårørende til alvorligt syge, OmSorg, Kræftens Bekæmpelse.

35 25 75 46

620

ade@cancer.dk

Interview over telefonen. Hun sendte os videre til Maria Elisabeth Hartmann, da hun i højere grad varetog de funktioner vi efterspurgte. Hun nåede dog at fortælle lidt, som vi kunne bruge til baggrund.

625

Per Bøge

Områdechef, OmSorg, Kræftens Bekæmpelse.

630

35 25 75 32

phb@cancer.dk

635 Interview over telefonen. Han hjalp os med baggrundsviden og hvem vi kunne henvende os til.

Preben Engelbrekt

640 Direktør, Børn, unge og sorg.

2561 1262

pe@sorgcenter.dk

645 Interview over telefonen og mail. Preben hjalp os med relevante informationer til baggrund, samt ideer til løsningsforslag.

Jes Dige

650 Direktør, Skyggebørn.

Telefonnummer var ikke oplyst.

jesdige@skyggeboern.dk

655

Vi brugte Jes til baggrundsviden.

Skriftlige

660 **Børn som pårørende** - Undersøgelse blandt Danske Patienters medlemsforeninger vedrørende børn som pårørende.

Udgivet af Danske Patienter.

665 Rapport om undersøgelse.

Udgivet i 2016.

670 [https://www.danskepatienter.dk/files/media/Publikationer%20-%20Egne/A_Danske%20Patienter/B_Indspil cases undersogelser/boern som paroerende.pdf](https://www.danskepatienter.dk/files/media/Publikationer%20-%20Egne/A_Danske%20Patienter/B_Indspil_cases_undersogelser/boern_som_paroerende.pdf)

Evaluering af skolars brug af handleplaner.

675 Udgivet af Kræftens Bekæmpelse.

Forfatter: Maria Elisabeth Hartmann.

Udgivet i 2014.

680

https://www.cancer.dk/dyn/resources/File/file/9/3549/1399885538/evalueringafskolernesbrugafsorg_handleplaner.pdf

Børn i sorg

685

Udgivet af Danmarks Lærerforening.

Udgivet i 2000.

690

<http://www.dlf.org/media/97477/bornsorg.pdf>

Tal & Statistik: Børn og unge som mister forældre

Udgivet af Børn unge og sorg.

695

Udgivet i 2015.

https://bornungesorg.dk/wp-content/uploads/2015/04/faktaark_statistik_mistet_for--ldre_s--skende.pdf

700